

Asia: VN/21436/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain, vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta (saattohoito ja eräät muut muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Hallituksen esitys terveydenhuoltolain 24 § muuttamisesta siten, että palliatiivinen hoito ja saattohoito tulevat hyvinvointialueiden järjestettäviksi on erittäin hyvä ja ensiarvoisen tärkeä lakimuutos. Tällä hetkellä laadukas palliatiivinen hoito ja saattohoito eivät toteudu tasa-arvoisesti kaikkialla Suomessa. Väestömme ikääntyä ja pitkäaikaissairauksien määrä kasvaa, joten lain turvaama oikeus saada laadukasta ja tarkoituksenmukaista palliatiivista hoitoa on paitsi potilaiden ja heidän läheistensä kannalta, myös yhteiskunnallisesti erittäin tärkeä eettinen ja oikeudellinen kannanotto lainsäätäjältä.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

Hoitopaikan valinta kolmen kuukauden välein mahdollistaa kansalaisille riittävien terveydenhuoltopalvelujen saatavuuden erilaisissa työ- ja vapaa-ajan muutoksissa. Lailla tulisi turvata myös palliatiivisen laitospotilaan siirto lähelle omaisten asuinkuntaa, jos molemmat osapuolet niin tahtovat. Palliatiivisessa hoidossa korostuu läheisten osallistumisen tärkeys lähellä kuolemaa olevan potilaan hoidossa.

Kommentit erikoissairaanhoidon hoitotakuun seuranta koskevista ehdotuksista ja perusteluista

-

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

Lakiesitys turvaa palliatiivisen hoidon ja saattohoidon tasalaatuisen saatavuuden ympäri Suomen. Lainsäädännön avulla voidaan velvoittaa hyvinvointialueita kehittämään ja parantamaan palliatiivisten potilaiden hoitoa.

Mahdolliset muut kommentit

Potilaan tulee saada kuolla arvokkaasti hoitoympäristöstä riippumatta (koti, palveluasuminen, sairaaloiden palliatiiviset vuodeosastot). Palliatiivisia vuodeosastoja tulisi olla jokaisen hyvinvointialueen sairaaloissa, koska silloin pystyttäisiin tarjoamaan laadukas hoitoympäristö kaikille vaativaa (B-C taso) palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa tarvitseville potilaille. Palliatiivisten keskusten rooli asiantuntijajyksikköinä mahdollistaa hyvän palliatiivisen hoidon myös muissa hyvinvointialueen palliatiivisia potilaita hoitavissa yksiköissä (A- ja perustaso) tarjoamalla ympärivuorokautista konsultaatioapua sekä kouluttamalla alueen henkilöstöä.

Pitkälle edennyttä parantumatonta sairautta sairastavat potilaat saavat palliatiivisen hoitolinjauksen usein liian myöhään. Kuten muistiossanne esitettiin, palliatiivisen potilaan tunnistamista tulee kehittää esim. tarkentavien kysymysten avulla (vrt. Ranska). Tarkentavien kysymysten avulla voidaan määrittää, onko kyseessä palliatiivista hoitoa tarvitseva potilas. Palliatiivisen lääketieteen tulisi olla oma erikoisalansa, jolloin vuoropuhelu palliatiivisen erikoisalalan ja lääketieteen muiden erikoisalojen kesken olisi helpompaa ja hyödyttäisi palliatiivista hoitoa lähestyvää potilasta. Muistiossa mainittu palliatiivisen lääketieteen oman erikoisalalan perustaminen olisi tärkeä askel ajatellen palliatiivisen hoidon palvelujärjestelmän kehittämistä ja toimivuutta. Lääketieteen ja hoitotyön ammatillisen erikoistumiskoulutuksen jatkuva saatavuus tulee varmistaa, jotta uusien ammattilaisten saaminen palliatiivisten potilaiden hoitoon voidaan taata myös tulevaisuudessa.

Palliatiivisen hoidon tulee lakiehdotuksen mukaan tapahtua potilaan omalla asuinalueella. Pohdimme, miten määritellään lähellä toteuttava hoito. Esimerkiksi kuinka monen kilometrin säteellä kunkin hyvinvointialueen asukkaalle on mahdollista järjestää palliatiivista hoitoa?

Aidosti moniammatillinen yhteistyö on edellytys palliatiivisen potilaan ja saattohoitopotilaan kokonaisvaltaiselle hyvälle hoidolle. THL:n palliatiivisen hoidon ja saattohoidon kansallisen laatusuosituksen 4/2022 laatukriteerin 34 mukaan vapaaehtoiset ovat osa laadukasta palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa. Lakiin tulee kirjata sekä moniammatillinen yhteistyö että vapaaehtoiset.

Jerkkola Susanna
Etelä-Savon hyvinvointialue - Etelä-Savon hyvinvointialue/ Palliatiivinen
keskus